

A woman with a long braid, wearing a blue and white striped dress with a white lace collar and cuffs, stands on a wooden pier. She is looking off to the side. The background is a sunset over a body of water with a path leading into the distance.

Elina Aro

*Karela
tulee meren yli*

A woman with dark hair in a braid, wearing a blue and white striped dress with a white lace collar and cuffs, stands on a wooden boardwalk. She is looking out over a sunset over the ocean. The sky is orange and yellow, and the water is dark. The boardwalk leads into the distance.

Elina Aro

*Karela
tulee meren yli*

Elina Aro

Karela tulee meren yli

SAGA Egmont

Karela tulee meren yli

Cover image: Shutterstock
Copyright © 1954, 2021 Elina Aro and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726844597

1st ebook edition
Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com
Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

I

Karela kuulosti.

Tuli, aivan varmasti tuli! — Vihdoinkin!

Hän ei saattanut erehtyä, siihen ei ollut pienintäkään mahdollisuutta. Hän erotti kyllä Tuksuttajan äänen kaikista muista äänistä, joita päivän mittaan kuului maantieltä. Ja tänään olikin ollut tavallista enemmän liikettä Mitteran ja Metsäkylän välillä, tai ehkäpä hän vain kuvitteli niin, koska oli koko päivän yhtenäen tarkannut autojen surinaa. Hän oli kuullut tuon tuostakin nopeaa, kissamaista surinaa ja tiennyt matalan urheiluvaunun kiitävän pitkin pölyistä maantienauhaa ensin Mitteran läpi Metsäristinkylään ja sieltä jyrkästi vasemmalle kääntyen aina Moberlyn kaupunkiin saakka. Nykyään oli kaupunkilaisten keskuudessa ylintä muotia viettää kesää vuoristohuviloissa Willamette-joen alkulähteillä. Samalta suunnalta ajoivat myös raskaat kuorma-autot purkamaan täysiä tukkilastejaan alamaan sahoihin. Ja välistä punavihreä bussikin vyöryi ohi sellaisella voimalla, että talon ikkunaruudut tärisivät.

Ne äänet Karela kyllä erotti toisistaan.

Mutta nyt tuli Tuksuttaja! — Senkin Jack!

Karela oli laskenut tarkkaan ajan Jackin lähdestä alkaen. Kahdeksalta hänen piti olla Metsäristin bensiini-asemalla, missä auton tankki laskettaisiin täyteen viidessä minuutissa. — Siitä menisi enää tunti Raskiin ja neljännes Moberlyyn. Ja tällä kertaa Karelan mielestä olisi kaupungista pitänyt selvitä mahdollisimman pian. Hän oli laskenut Jackin tulevan kotiin viimeistään

kahdeksaltatoista. Sitä silmällä pitäen hän oli paistanut koko ruukullisen uunijuustoa ja käristänyt rasvassa aimo kasan kuoriaisia oikein kestitäkseen Jackia.

Eikä herra siitä huolimatta suvainnut palata ennen kahtakymmentäyhtä!

Minkä makuinen juustokaan enää olisi, ja kuoriaiset varmaan ratisisivat hampaissa kuin simpukkarouheet.

Mutta nyt Jack joka tapauksessa tuli.

Karela lähti juoksemaan, hän heittäytyi törmältä sellaiseen menoon, että hengitystä salpasi ja silmiin nousi vesi pieninä helminä, joiden läpi ei tahtonut edes tietä nähdä. Mutta kuitenkin hän juoksi, juoksi niinkuin ainakin se, joka on odottanut koko pitkän päivän.

Kohta, ihan kohta Jack tulisi...

Ja tuskin Karela oli ehtinyt alaportille ja ruvennut vääntämään säppiä auki, kun Tuksuttaja törmäsi esiin Ison Hirvimetsän kaarteesta. — Miten pölyinen se olikaan! Jackin oli pitänyt ajaa aika kyytiä, ihan niin kovaa kuin kone vain sai itsestään irti.

Karela koetti saada Jackin näkyviinsä, mutta ei kotvaan onnistunut, sillä ilta-aurinko sattui juuri tuulilasiin ja säihkytti sitä kuin mitäkin kilpeä. Ja kun auto tuli suoraan kohden, hän ei erottanut edes takalavaa, joka olisi ollut tärkeä nähtävä sekin. Vasta kun Jack käänsi kotitielle, Karela saattoi tyydyttää uteliaisuutensa.

Tyhjä! Eläköön Jack, senkin ilkimys!

— Hyppää rattaille!

Jack huusi sen kättään heiluttaen, ikäänkuin olisi saapunut Moberlysta juuri sovittuun aikaan ja tuiki tavallisen toripäivän jälkeen.

Karela juoksi auton vierellä sen ponnistellessa jyrkkää nousua ylöspäin, ponnahti astinlaudalle ja työnsi vaaleanruskean, sekaisen hiuskuontalonsa ja paljaan,

ruskettuneen parin terhakoita käsivarsia sisään avoimesta ikkunasta.

— No sankari, etkös tee minkäänlaista tiliä?

Jack oli imevinään tavallista kiivaammin piippuaan ja syventyi ajoon niin tarkasti kuin ei milloinkaan olisi ajanut tätä törmätietä.

Hetken kuluttua hän kuitenkin virkkoi:

— Moberlyn rouvat tappelivat meidän kananpojistamme, ja sinun vaapukkahillosi meni tuossa tuokiossa viimeistä purkkia myöten.

— Älä!

Karela sanoi »älä!», vaikka hän oli ehtinyt nähdä kuorman tyhjäksi, ja hänen kapeat poskensa lehahtivat hehkuvan punaisiksi. — Oli tosiaan ollut viisasta keittää vaapukat, kun ei niitä olisi millään saanut tuoreena kauppaan.

— Ja »Matkasauva» otti voin ja liikkiöt ja maksoi kolmatta dollaria enemmän, kuin olimme rohjenneet laskea kotona.

Voi, Karela tuskin malttoi pitää päänsä sisällä autossa. Nyt saataisiin varmasti uusi kamiina kanalaan, ennenkuin syyskylmät alkaisivat, ja suuri paistinpannu ja verhot tupaan ja...

— Pavuista sain tehdyksi melko hyvän sopimuksen Farmarien osuuskunnan kanssa, en tietenkään kaikesta, kuka nyt sadon osaa niin tarkkaan arvioida, vaikka alku näyttääkin hyvältä. Työväkeä tulee luultavasti myös sitä kautta. Jokin liike oli ainakin tarjonnut henkilökuntaansa johonkin tännepäin telttamajoitukseen. Tuollaiset talkoolaiset tietysti ovat saamattomia aluksi, mutteivat sentään kalliitakaan.

Jackilla oli tosiaan suuria uutisia. Jo tuo pelkkä myynnin onnistuminen tuntui uskomattomalta — ja sen lisäksi kaupunkilaiset. He tulisivat tietenkin syyskuun

ensimmäisellä viikolla, sillä siihen mennessä pavut varmasti valmistuisivat, kuten tavallisestikin. — Mihin he mahtaisivat pystyttää telttansa? Varmaan jokivarteen Ison Hirvimetsän reunaan. Ja sitten hän...

Tuon kaiken uuden ihmeellisen kuvittelemisen oli viedä Karelan niin mukanaan, että hän oli vähällä kokonaan unohtaa Jackin ripittämisen, mutta onneksi syntipukki rupesi viheltämään, ja Karela iski häneen kiinni.

— Missä sinä viivyt, senkin kuhnuri? Unohditko kellosi kotiin, vai?

— Etsin uutta kaaraa Tuksuttajan tilalle.

Siinä sitä oltiin. Hävytön Jack! Hän ei vaihtaisi Tuksuttajaa mihinkään uudempaan malliin, siitä huolimatta että kymmenet autokauppiat olivat käyneet aivan Snow Woodissa asti todistamassa Tuksuttajan hävittävän oman hintansa bensiinissä joka vuosi. Olipa Tuksuttajan ulkonäkö millainen tahansa, henkilö- ja tavara-auton sekasikiö, ja sen ääni tukahtunutta puuskutusta, niin Jack ei kuitenkaan siitä luopuisi. Hän piti siitä samalla lailla kuin hän itse Benkoirastaan.

Jack kujeili.

Olkoon, pitäisi hänen kertoa isälle kumminkin...

Isälle, niin...

Karela etsi juuri sopivaa alkua sen asian selvittämiseen, kun Jack auttoi häntä tokaisemalla:

— Entä ukko?

Heidän oli tapana keskenään nimittää isää ukoksi tarkoittamatta sanaa muuksi kuin leikilliseksi hyväilyksi.

— Jotakin on hullusti.

— Älä, ei kai vain lypsy ottanut hänen voimilleen, kun minä en ollut auttamassa?

— Ei, ihan muuta.

Sitten Karela kertoi hätäiseen, sinne tänne hypähtelevään tapaansa, miten keskipäivän jälkeen posti-

Jankke oli tuonut Metsärististä sähkeen ja miten isä oli sen luettuaan mennyt huoneeseensa yläkertaan. Sieltä oli sitten kuulunut koko illan yhtämittainen askelten ääni: nurkasta nurkkaan, nurkasta nurkkaan, nurkasta nurkkaan. — Välillä isä vain oli pistäytynyt karjasuojassa ja kävellyt sitten taas.

Jack vihelsi pitkään.

Hän tiesi yhtä hyvin kuin Karelakin tuon merkin. Kun äiti oli kuollut viisi vuotta sitten, isä oli kävellyt yläkerrassa koko yön, kävellyt kertaakaan pysähtymättä, ja aamulla hän oli tullut alas, eivätkä he lapset olleet nähneet ainoakaan surun merkkiä isän kasvoissa. Kuitenkin isä oli surrut, sen he tiesivät. Äiti oli ollut isälle kaikki kaikessa. Vielä nytkin isä saattoi kesken työnsä jäädä tuijottamaan merelle päin, ja silloin he ymmärsivät hänen ajattelevan äitiä, sillä isä oli tuonut äidin Snow Woodiin, Lumimetsään, meren rannikolta.

Pihanurmikon alkaessa Karela hyppäsi alas, ja Jack ajoi Tuksuttajan vajaan.

— Ah, mikä tuoksu! Jack veti syvään ilmaa sisäänsä ehdittyään keittiöön. — Karela-sisko, sinä olet vasta viidentoista, mutta aivan täysi emäntä. En vaihtaisi sinua »Matkasauvan» kokkiin, vaikka saimmekin siinä laitoksessa tänään oikein perihienon lounaan.

Karela tunsu taas punastuvansa. Mikään ei ollut hänestä mieluisampaa kuin isonveljen antama kiitos. Jack oli jo aikamies, kahdenkymmenen, ja hän kyllä tiesi mitä puhui. Ei koskaan tarvinnut pelätä hänen imartelevan. Peittääkseen hämminkiään Karela meni ammentamaan lieden syrjällä seisovasta kuparikattilasta lämmintä vettä pesuvatiin ja nosti pyyheliinankin pesupöydän syrjälle valmiiksi.

— Pese itsesi, senkin maankiertäjä!

Vaikka Karela koetti heittää viimeisen sanan mahdollisimman pisteliäästi, tuli siihen kuitenkin vain

pelkkä herttainen ihailunvivahdus.

Jackista ei voinut olla muuta kuin ylpeä. Hän se oli ensimmäisenä koko Mitterassa älynnyt ajaa kerran kuukaudessa, kuun ensimmäisenä keskiviikkona, Moberlyyn ja tehdä siellä loistavia kauppvoja tavaroilla, joita tuskin kukaan Metsäristissä huoli. Moberlylaiset olivat aivan hulluina kaikkeen, mikä oli maalaista, Jack sanoi. He tahtoivat maalaisvoita ja maalaisleipää ja maalaispiiraita ja maalaishilloja ja maalaisliikkiöitä. Mutta heille täytyi myös osata myydä oikealla tavalla, ja Jack osasi. Hän käsitteli kaupunkilaisia juuri siten, kuin he toivoivat. »Jack myisi Moberlyssa vaikka kuvernöörille vanhat kalossinsa, jos tahtoisi», sanoi posti-Jankke, ja hän oli lähinnä oikeassa.

Karela itse ei ollut vielä milloinkaan ollut Metsäristiä kauempana. Hän oli kyllä kymmeniä kertoja Klarissan kanssa kärttänyt Jackin mukaan, Klarissa oli näet naapurin tytär Snow Lowin, Luminotkon farmilta, ja heidän molempien toveri, ja Jack oli luvannut, »kunhan joskus tilaa olisi väljemmälti». Mutta aina tuntui Tuksuttajan pikku lava täyttyvän laatikoista, säkeistä ja purnukoista, niin että Karela ja Klarissa olivat aikoja sitten luopuneet ajatuksesta päästä mukaan torimatkalle. Ja niinpä he vähitellen olivat keksineet ruveta vaatimaan, että Jack veisi heidät kerran Moberlyyn vain sen matkan vuoksi.

Tietenkin Jack oli luvannut — sillä varauksella vain, että aikaa joskus riittäisi moiseen hullutteluun.

Tuo kaikki harmitti Karelaa. Olihan hän sentään viime keväänä käynyt yhdessä muiden Mitteran tyttöjen kanssa rippikoulun, ja Klarissa oli häntä vielä kaksi vuotta vanhempi, niin että olisi ollut vain pelkkä oikeus ja kohtuus päästä kerran katsomaan kaupunkia, josta toiset tiesivät puhua vaikka minkälaisia ihmeellisyyksiä.

Karela aikoi taas muistuttaa Jackia tämän antamasta lupauksesta ja sanoa, että pian tulisi liian kiire sellaisen

retken suunnitteluun, koska syksy ja pavunkorjuu läheni täyttä vauhtia, mutta veli näytti niin syventyneen ruokailuunsa, ettei Karela hennonut häntä häiritä, vaan siirtyi ulos avoportaikon penkille odottamaan sopivampaa jutteluhetkeä.

Kukaan sisar ei varmastikaan koskaan ole sen enempää jutellut ja halunnut jutella veljensä kanssa kuin Snow Woodin Karela. Ja sen ymmärsi hyvin. Kun tuollainen viisitoistavuotias tyttö puuhasi koko päivän, ja enimmäkseen yksinään, tehden kaikki perheenemännän työt, kaipasi hän tietenkin illalla kiihkeästi seuraa. Varsinkin kun lähin talo, Klarissan koti, josta olisi saattanut löytää nuorta väkeä, oli liki kolmen mailin päässä. Ja Jack taas, joka puolestaan harvasanaisen isän ja vanhan Rikkenin pariskunnan kanssa piti huolta karjasta, maissin-, vehnänja pavunviljelystä, joka kasteli laajoja pelloja ja viritti metallitankoja pavunvarsien tueksi, ei toivonut mitään sen mieluummin kuin pikkusiskon kerkeän kielen lörpöttelyä. Sillä vaikka Karela vietti päivänsä sisällä tai pihassa, hänelle tapahtui aina tavattoman paljon päivän mittaan. Hän oli niitä onnellisia, joille jokainen uusi päivä aukaisi uusia ihmeitä. Leipominen oli seikkailu, ruoan valmistaminen oli seikkailu, ja Ben koira saattoi keksiä tuhannen hauskaa temppua, joista riitti puhetta vaikka millä mitalla.

Ja sitten Karelalla oli mielikuvituksensa. Mikä hänessä olikaan, mutta hän kuvitteli aina mielellään itsensä vanhaksi ja keksi hauskoja ajatuksia kaikesta siitä, mitä kymmenien vuosien päästä tapahtuisi.

— Ajatella, Karela saattoi yhtäkkiä alkaa. — Oli se sitten hullua, Jack, kun sinä et millään enää jaksanut nostaa perunasäkkejä kellariin, ja meidän täytyi hankkia uusi nuori apumies sitä varten...

— Koska? Jack saattoi hämmästyä.

— No, silloin kun sinä olet niin vanha, Jack. Mutta kyllä minä nauroin itsekseni, kun sinä et millään jaksanut, vaikka kuinka yritit...

Mutta mistäpä tällä kertaa lienee johtunutkin, Jack ei ollut tänä iltana oma itsensä. Kaupungissa oli täytynyt tapahtua jotakin erikoista, sen Karela ymmärsi.

Karela veti jalkansa suojaan vihreäruutuisen pumpulipuvun alle ja rupesi miettimään.

Jackille oli tapahtunut jotakin erikoista, niin erikoista, ettei siitä saattanut puhua edes omalle siskolleen. Isälle oli tapahtunut erikoista, niin erikoista, että piti kävellä yläkerrassa edestakaisin, edestakaisin. Eikä hänelle itselleen koskaan tapahtunut mitään sellaista, että olisi täytynyt olla aivan hiljaa. Pikemminkin hän tunsii ääretöntä halua juosta jo isää ja Jackia vastaan, kun he tulivat, ja kertoa ihan heti kaikki, yhteen hengenvetoon. Se vielä puuttuisi, että kun hän huomenna menisi tapaamaan Klarissaa, tämäkin olisi kummallinen. — Tai ehkä tuollainen onkin vain miesten ominaisuus. Niinhän on Rikkeneilläkin, vaimo heistäkin puhuu, ja itse isä Jeremias on vaiti kuin muuri.

Karela istui yhä tummanruskealla ulkopenkillä ja tuijotti Jackiin, joka oli jo aikaa sitten asettunut hänen viereensä. Jack oli tosiaan kummallinen. Tuossa hän istui ja katsoi suoraan eteensä maahan, ja kun Karela yritti jotakin sanoa, hän ei vastaillut muuta kuin »niin, niin» kuin mikäkin kone.

Harmillista. Nämä kaupunkimatkan jälkeiset illat olivat tavallisesti olleet kesän hauskimpia. Ennen Jack oli tuonut jotain tuliaisiaakin...

— Toitko sitä vihreää hihnaa? Karela kysyi äkkiä muistaessaan veljelleen antamansa tehtävän.

Hän näet oli vihdoinkin päättänyt kiinnittää Benille uuden kaulapannan, sillä se makasi parhaillaan yläkerrassa etukäpälet kääreessä ja tarvitsi jotakin lohdutusta

kipuihinsa. Se raukka oli näet luiskahtanut Jackin virittämiin ketunrautoihin kanalan luona ja saanut alistua kahden viikon hoitoon.

— Minkä? Nauhan? — En muistanut, suo anteeksi...

Jack ei ollut muistanut edes sitä! Jack, joka aina muisti kaiken! Karelaa kuohutti. Sinä hetkenä hän melkein katui, että oli nähnyt vaivaa Jackin tähden, laittanut juuston ja kuoriaisia.

— Nyt minä menen nukkumaan, hän sanoi tahallisen mielenosoituksellisesti, — koskei koko kaupungista näytä olevan enempää uutisia kuin tuomisiakaan.

Mutta tuntui, kuin Jack ei olisi ollenkaan käsittänyt Karelan sanojen piikkisyyttä, koska hän vastasi aivan rauhallisesti:

— Se on oikein. Hyvää yötä, pikku sisko!

Pikku sisko!

Karela läimäytti oven kiinni. Vaikka hän muistikin, ettei navetan eikä kanalan ovia ollut suljettu, hän ei kääntynyt takaisin, vaan rupesi nousemaan eteisestä tammiportaita yläkertaan. Huolehtikoon Jack navetasta ja kanalasta, koskei välittänyt hänestä sen enempää.

Päästyään hämärään ylähalliin Karela pysähtyi.

Isä käveli vielä huoneessaan. Sieltä kuului selvää saappaiden narahtelua, aina kun hän kääntyi kynnyksen edessä.

Karela ajatteli hetken käydä toivottamassa hyvää yötä, mutta hän pelkäsi jollakin tavoin isän näkemistä ja livahti huoneeseensa.

Heillä oli kaikilla oma huoneensa täällä yläkerrassa. Muu osa ullakosta olikin pelkkää avaraa katosta, jonne saattoi viedä tarpeen tullen pyykin kuivumaan ja kesätavarat talvisäilöön.

Karela sytytti lampun. Ben havahtui, kohotti päätään ja painoi sen sitten takaisin patjalle.

Miten Karela nauttikaan joka ainoa ilta päästessään tänne pikku kamariinsa! Hänellä oli hämärä kuva siitä ajasta, jolloin hänellä vielä oli ollut valkoinen rautasänky isän ja äidin huoneessa. Tuntui, kuin hän olisi aina asunut täällä ja kuin hän ei milloinkaan osaisi nukkua rauhallisesti missään muualla. Klarissa oli kerran saanut houkutelluksi hänet Snow Lowiin yöksi, mutta koko sen yön hän oli heittelehtinyt onnettomana Klarissan vieressä ja toivonut olevansa kotona.

Omassa huoneessa oli kaikki tuttua, hirsiset seinät, joissa tervavärin alta erotti lukemattomia toukan kaivertamia koloja, aivan kuin kirjoitusta. Kaksitoistaruutuinen ikkunakin leveän katonreunan alla oli kuin ystävä ikään. Sen läpi näki pihavaahteran valtavan suuren latvuksen, ja sen luukut natisivat salaperäisesti öisin. Karelan huoneessa olivat vielä tallessa kaikki hänen vanhat lelunsa, pörröinen leikkikaritsa ja kuvakirjat.

Karelaa nauratti, kun hän ajatteli, miten hän vielä vanhana mummonakin kömpisi tammiportaita tänne omaan huoneeseensa ja ottaisi karitsan syliinsä niinkuin nytkin.. Mahtaisivat toiset nauraa, jos sen tietäisivät.

Karela veti puuvillakankaisen verhon ikkunan eteen ja kääri kullankeltaisen vuodepeitteen sivuun. Hänen huoneessaan oli kaikki, missä vain oli väriä, punaista tai keltaista. Hän rakasti punaista ja keltaista, ne olivat talvellakin suloisen lämpimiä värejä, ikäänkuin aurinko olisi paistanut yhtenään.

Karela riisuutui hitaasti ja pujahti vuoteeseen.

Häällyessään unen ja valveen rajamailla hän kuuli oven aukeavan ja isän kulkevan hallin poikki ja lähtevän portaita alas.

— Hän aikoo kertoa jotakin Jackille, Karela sai ajatelluksi, mutta samassa hän jo nukahti ja unohti kaiken salaperäisyyden, joka oli häntä vaivannut.

Isä aikoi todellakin kertoa jotakin Jackille, vaikkei Jack itse enää ollut toivonut eikä odottanut ketään luokseen.. Hän oli vain istunut vuoroin otsa rypyssä ja ankaran mietteliään näköisenä, vuoroin taas hymyillyt lapsellisesti, ikäänkuin suunnitellen toisten varalle jotakin iloista yllätystä.

Isän tultua hän ponnahti nopeasti seisaalleen, niinkuin pahanteosta kiinni saatu, ja teki mielessään nopeita laskutoimituksia voidakseen selvittää mahdollisimman lyhyesti päivän torimatkan tuottaman tuloksen.

Mutta tällä kertaa isä ei näyttänyt muistavankaan koko torimatkaa. Hän asettui kahajaloin keskelle portaikkoa ja tähtäsi katseensa länteen päin.

Jack katsoi kummastuneena isäänsä. Hän voi ajatuksissaan seurata tuota katsetta Coast Range-vuoriston monien selänteiden yli, yli hedelmällisten laaksojen, joissa luumut parhaillaan sinettyivät ja oranssit muuttivat vihreää väriään kypsänkeltaiseksi, yli korkeiden metsien aina Columbia-joen suulle Astoriaan saakka.

Mutta ajatteliko isä sittenkään Astoriaa nyt? Hänen kasvolihaksensa nytkähtelivät, ja pyöreäkoppaista savipiippua pitelevä käsi vuoroin hellitti, vuoroin tiukensi otettaan, vaikka piipun sisällys oli palanut tuhkaksi jo aikaa sitten.

Siinä Jackin tuijottaessa isä muuttui hänen silmissään vanhaksi. Hänen kasvonsa ikäänkuin hulmahtivat tiheiden ryppyjen peittoon, kuin joku olisi heittänyt tiheän ansaverkon niiden yli ja kiristänyt sitä. Isä oli suora ja vanterra, mutta olkapäät olivat jo pudonneet herpautuneina alas, ja ruudullisen liivin peittämä selkäviiva tuntui Jackin silmissä kesken työtä uupuneelta. — Isä parka, hän oli raatanut liikaa Snow Woodin ja lastensa vuoksi!

— Viivysin tavallista kauemmin, Jack alkoi anteeksipyytäen, mutta isä keskeytti hänet kiivaasti:

— Lue tuo!

Hän heitti pojalleen vaaleanruskean, moneen osaan taitetun paperin sellaisella eleellä, kuin se olisi polttanut hänen sormiaan.

Jack purki paperin auki.

Ensimmäiselle riville oli kirjoitettu vain nimi ja osoite:

»Mr. William T. Hargy, Snow Wood, Oregon, Mittera, U.S.A.»

Mutta sitten. Loppu oli suomea! Jack oli osannut ennen hyvin suomea, lapsena puhunutkin vain sitä Karelan kanssa. Klarissan ja tämän Boy-veljen kanssa oli pitänyt puhua englantia, koulussa samoin. Kun äiti oli kuollut, kotikielikin oli vähitellen muuttunut kokonaan englanniksi.

Kieli tuntui kankealta, ja Jack sai tavata kirjoituksen moneen kertaan, ennenkuin ajatus alkoi seljetä.

»Veljenne Armas S. Harju kuollut. Olette ainoa perillinen. Ilmoittakaa, miten haluatte perinnön suhteen meneteltävän...»

Sen jälkeen oli pitkälti sellaista, minkä Jack ymmärsi joihinkin lähetystöihin ja lakipykäliin vetoamiseksi, ja viimeisenä: »Asianajotoimisto U. I. Savolainen.»

— Mitä on perintö ja perillinen, en muista?

Isä käänsi sanat nopeasti englanniksi.

Jack tuijotti vielä kauan paperia ja sanoi vihdoin:

— Kyllä minä tämän kirjoituksen käsitän, mutta en itse asiaa. — Joku Armas Harju on muka sinun veljesi...?

Isä huokasi. Tähän asti lapset olivat olleet tietämättömiä kaikesta siitä, mitä heidän isänsä elämässä oli tapahtunut. Nyt oli tullut aika, jolloin heidän oli saatava tietää.

William Hargy kääntyi hitaasti poikaansa päin. Tämä seiso siinä hänen rinnallaan puolta päätä pitempänä isäänsä, nuorena ja suorana, leuka uhmaavasti ulospäin työnnettynä, ikäänkuin valmiina ottamaan vastaan millaisen

iskun tahansa. Poika oli amerikkalainen, jonka hän itse oli vapaaehtoisesti kasvattanut Amerikkaa varten.

— Minä olen suomalainen, entiseltä nimeltäni Viljo Harju, isä alkoi harvaksen ja sanoja tavoitellen. Mutta mitä kauemmaksi hän ehti, sitä helpompi hänen oli puhua.

— Täällä on nimi vaihtunut toiseksi, sellaiseksi, mikä on helpompi lausua tällä kielellä. Sinun äitisikin oli suomalainen, Suomessa syntynyt niinkuin minäkin, Liisa Repo, kotoisin Koiviston pitäjästä, meren rannikolta, mistä hänen vanhempansa sitten siirtyivät tänne Oregonin valtioon Astorian kaupunkiin harjoittamaan kalastusta vähän suuremmilla vesillä kuin siellä oli.

Jack oli kyllä tiennyt, että isä oli suomalainen, mutta että hänellä olisi ollut joskus jokin muu nimi ja että äitikin oli suomalainen, se oli hänelle uutta. Oregonissa puhuttiin paljon suomea, joskaan ei aivan Mitteran kylän läheisyydessä, vaan meren rannikolla ja hedelmälaaksoissa, ja Jack oli itsekin puhunut sitä, mutta sitä hän ei ollut koskaan edes aavistanut, että Suomi merkitsisi hänen ja Karelان kohdalla niin paljon:

Isä oli suomalainen, äiti oli suomalainen, myös he olivat suomalaisia, hän ja Karela. — Eikä isä ollut kuitenkaan koskaan puhunut heille Suomesta, heidän oikeasta kotimaastaan.

— Et ole koskaan kertonut..., Jack alkoi, mutta isä vaiensi hänet kädenviittauksella ja jatkoi punan levitessä leveälle otsalle harmaiden hiusten rajaan:

— Älä syytä minua, etten ole opettanut sinua rakastamaan sitä maata, joka on sinun isiesi ja esi-isiesi maa. — Tunsin, etten koskaan voisi viedä lapsiani sinne takaisin, ja siksi en tahtonut vetää teitä kanssani tähän samaan tuskaan, jonka syynä on ikuisesti polttava kaipaus sinne — siihen maailmaan. Tahdoin tehdä teistä amerikkalaisia. Amerikka pelasti minut kerran ja minussa

teidän molempien elämän. Amerikka antoi teille kodin, Amerikka teidät kasvatti.

— Mutta miksi sitten lähdit?

William Hargy seisoj tuomioistuimen edessä.

Koko päivän hän oli pelännyt tätä hetkeä. Nuoren Jackin silmät katsoivat häntä suoraan ja rehellisesti, ne tuntuivat tajuavan hänen jokaisen ajatuksensa. Hänenkin oli oltava suora ja rehellinen. Hän oli aikonut vielä äsken sivuuttaa tämän kysymyksen jotakin kiertotietä, mutta nyt hän huomasi väistymisen mahdottomaksi.

— Olet mies, Jack, hän sanoi. — Sinun täytyy ymmärtää minua. — Silloin kerran oli Suomessa sota, lähes kolmekymmentä vuotta sitten. Ja se sota käytiin omien kansalaisten välillä, veljesten välillä. Kummallakin puolella oli aatteensa, kumpikin puoli oli valmis taistelemaan viimeiseen asti. — Meitä oh kaksi veljestä, toinen käytti aseita toisella puolella, toinen toisella. Toinen puoli voitti, se, johon minä kuuluin, voitti ja tuomitsi. Minäkin tuomitsin aatteeni edustajana, en veljenä. Olin muitten mukana lähettämässä veljeni pakkotöihin.

William Hargy vaikenä. Jack näki hänen kasvoilleen leviävän salaisen tuskan. Hän odotti poikansa tuomiota.

— Sinä siis pakenit?

— Minä pakenin. Tulin tänne raataakseni ruumiini loppuun ja tuskan irti sydämestäni. Jätin kodin, jotta veljelläni joskus palatessaan olisi paikka, mihin asettua... Nyt hän on kuollut, ja koti jää minulle...

William Hargy oli koko ajan tuijottanut suoraan poikansa kasvoihin. Lopetettuaan puheensa hän kääntyi ja pyyhki kämmenselällä otsaansa.

Mutta Jack ei ottanut asiaa, niin kuin isä oli pelännyt. Jackkin oli elänyt sodan. Hän laski kätensä isän olalle ja sanoi rehtiin tapaansa!

— En tiedä, mitä olisin tehnyt sinun sijassasi, mutta mekin tuomitsimme usein tässä sodassa, enemmän ehkä aatteiden kuin oikeuden mukaan.

William Hargy tunsu mielensä keventyneeksi, mutta vain osaksi. Poika ei varmaan saattaisi ymmärtää asiaa enää pitemmälle, ja kuitenkin hänen oli nyt sanottava kaikki. Hän ei saattanut kääntyä, vaan puhui hiljaisella äänellä tuijottaen koko ajan Ison Hirvimetsän latvuksia:

— Joka ei koskaan ole elänyt siellä, ei tiedä, mitä se on. Täällä ei milloinkaan saata olla niin karua kuin siellä eikä niin yksinäistä kuin siellä. Mutta silti ei tämä maa kykene ottamaan omakseen sitä, joka on tullut sieltä. En osaa kuvata sinulle kotiani, Jack, en sitä harmaata riukuaitaa, joka erotti pihamaan valkoisesta koivikosta, en tupaa enkä järveen viettävää nurmikkaa, jota paljasjaloin juoksimme lapsina. Et ymmärrä, mitä merkitsee kuulla sitä kieltä, sillä tavalla kuin siellä puhutaan. Lauantaisin lämpisivät koko kylän saunat, ja savu leijui lähellä maan pintaa kuin sumu, eikä aurinko laskenut kesällä kuin hetkeksi, ja talvella kinosti lunta kamarin ikkunan tasalle...

Jack kuuli hartaan sävyn isän äänessä. Isä tahtoi sinne, isä kuolisi, ellei hän pääsisi sinne takaisin. Hän tahtoi tulla haudatuksi omaan maahansa sitten kerran, — Jack ajatteli nopeasti. — Mutta tahtoiko isä heidät mukaan? Miten kävisi Snow Woodin — se oli sentään heille koti, eivät he osaisi kuvitella elämää siellä, vaan kaipaisivat tänne...

— Te olette amerikkalaisia, sinä ja Karela. Äiti olisi kyllä tahtonut palata. Hän sanoi aina, että meri oli siellä toisen värinen, ja taivas, ja että hän ei voinut muuta kuin ikuisesti ajatella sitä keltaista hiekkarantaa, joka oli luotojen välissä heidän lapsuuskotinsa alla. Hän olisi kyllä tahtonut palata, mutta te kaksi kuulutte tänne. — Te saitte molemmat nimenne sieltä. Minun isäni oli Jaakko ja minun vaarini Jaakko. Sinä olet Jack, Jaakko sinäkin. Minun ja äidin kodit

olivat siinä osassa Suomea, jota sanotaan Karjalaksi, Karelén. Siitä Karela. — Mutta niinistänne huolimatta te olette amerikkalaisia. Te jäätte, molemmat, mutta... antaisitko minun palata, Jack?

Jack kuuli syvän haikeuden isän äänessä. Isä toivoi nyt, ettei olisi koskaan antanut heitä Amerikalle.

Jack nyökkäsi, mutta hänen silmänsä lähtivät tuskaisina harhailemaan yli pihamaan sireenipensaiden, yli papuja maissipeltojen, jotka valmistuivat muutaman viikon kuluttua luovuttamaan satonsa. — He olivat suunnitelleet navetan uusimista, takapalstan lohkomista, suoniityn raivaamista, ja vähitellen heidänkin olisi pitänyt saada lypsykone, joka jo oli kaikilla naapureilla...

Isä luki pojan ajatukset kuin avoimesta kirjasta.

— Sinä kykenet siihen ilman minuakin. Rikkenit auttavat sinua kuten ennenkin. Olen tehnyt tarkat laskelmat, rahat riittävät apumiehen palkkaamiseen, sellaisen miehen, joka jaksaa enemmän kuin minä. Ehkä Karelakin tarvitsisi jonkun seurakseen. — Minä en tarvitse mitään. Tulin tyhjänä, lähden tyhjänä.

Isä oli maininnut Karelán. Molempien ajatukset siirtyivät häneen. Karela oli kiintynyt isään. Mitä hän sanoisi? Mutta he, isä ja poika, eivät uskaltaneet sanoa mitään toisilleen. Karelán asia tulisi sitten ajallaan.

— Sinä olet minulle oikea poika, Jack, isä sanoi äänellä, johon tuntui sisältyvän itkua. — Sinä olet sellainen poika, jota äidin kanssa toivoimme. Sinä olet oikea amerikkalainen, jossa on suomalainen ydin. — Nyt vain soisin, että olisit saanut syntyä ja kasvaa siellä, missä isäsikin kasvoi. Mutta ehkä sittenkin on hyvin näin. Me ihmiset emme itse valitse kohtaloitamme, Jumala panee ne elääksemme.

Sitten isä havahtui, hän ikäänkuin heräsi nykyhetkeen kuvitelmista, jotka olivat vieneet häntä kauas taaksepäin

Karjalan tutuille saloille. Hänen kasvoilleen levisi jälleen valpas ilme.

— Sanoit äsken viipyneesi. Sinä viivytikin tosiaan kauan. Ehdin jo monesti ihmetellä sitä itsekseni.

Nyt oli Jackin vuoro tuntea itsensä epävarmaksi isän silmien alla. Kuinkahan hänen oli paras selittää tämänpäiväiset tapahtumat!

— Vein Klarissan mukaan kaupunkiin... minä... me... hänelle oli näytettävä yhtä ja toista ja...

— Klarissan, veitkö sinne Klarissan etkä Karelää samalla! Jack mitä sinä olet tehnyt! Karelahan on toivonut sinne vuosikausia ja kuvitellut kaupungista kaikenlaisia mahdolltomuuksiakin, niinkuin tytöt kuvittelevat, ja nyt sinä näytit ihmeet vain toiselle, kun olisit saman tien voinut näyttää ne molemmille.

Isä oli tosiaan hämmästynyt, ja hän katsoi poikaansa niinkuin olisi nähnyt tämän ensimmäistä kertaa edessään. Jack oli kääntynyt katsomaan karjakartanolle päin. Hänen leukaviivansa oli tiukalle jännittynyt, ja se osa poskea, mikä näkyi, oli tulipunainen kuin granaattiomena. Hänen suuret kätensä olivat yhtäkkiä muuttuneet sietämättömän kömpelöiksi ja heilahtelivat avuttomina sivuilla tietämättä mihin tarttua.

Silloin vanhempi Hargy ymmärsi.

Oli hänkin ollut sokea! Vaatiko hän tosiaan Jackia käeittämään vanhan miehen koti-ikävä, muttei itse tajunnut, mitä kaksikymmenvuotiaan mielessä liikkui.

Nyt oli isän vuoro laskea kätensä pojan olalle.

— Onnea, Jack. Kas, kun en ole sitä huomannut aikaisemmin. Olet rakastunut Klarissaan, vai mitä? Parempaa tyttöä et löytäisi kolmesta piirikunnasta.

— En koko maailmasta, Jack vahvisti ylpeänä. — Ostin jo Klarissalle sormuksenkin. — Mutta isä, älä sano siitä Vielä mitään Karelalle. Hän ei saattaisi käsittää. Me olemme aina